

UNIWERSYTET MEDYCZNY IM. PIASTÓW ŚLĄSKICH WE WROCŁAWIU

Katedra Morfologii i Embriologii Człowieka

Zakład Histologii i Embriologii

prof. dr hab. Piotr Dziegieł

OCENA

osiągnięć naukowych, aktywności naukowej, dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej doktora nauk medycznych Grażyny Ewy Będkowskiej

Doktor Grażyna Będkowska studia magisterskie na kierunku analityka medyczna, na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Analityki Medycznej, ukończyła na ówczesnej Akademii Medycznej w Białymstoku w roku 2002. Następnie, w 2010 roku zakończyła studia doktorskie również na ww. Uczelni, broniąc w tym samym roku pracę doktorską pt.: „*Cytokiny hematopoetyczne jako markery raka macicy*” oraz uzyskując stopień naukowy doktora nauk medycznych. Ponadto, w 2012 roku uzyskała dyplom specjalisty w zakresie laboratoryjnej diagnostyki medycznej.

W latach 2005 – 2010 odbywała studia doktoranckie w Zakładzie Diagnostyki Biochemicznej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku. Z kolei, w latach 2012 – 2018 była zatrudniona na stanowisku asystenta w zakładzie Diagnostyki Hematologicznej UM w Białymstoku. Od 2018 roku jest adiunktem w ww. Zakładzie. W trakcie swojej kariery zawodowej pracowała również w Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym w Białymstoku na stanowiskach: 2003-2010 wolontariat w Zakładzie Diagnostyki Biochemicznej; 2010 – 2012 młodszy asystent w Zakładzie Diagnostyki Hematologicznej; od 1.01.2013 do chwili obecnej jest zatrudniona jako starszy asystent również w ww. zakładzie.

Ocena osiągnięcia naukowego

Przedstawione do oceny „osiągnięcie naukowe” stanowi monotematyczny cykl 6 prac opublikowanych w latach 2013 – 2019, pod wspólnym tytułem: „*Wybrane biomarkery reakcji zapalnej i angiogenezy w diagnostyce nowotworów piersi i jajnika*”. Ww. cykl publikacji ujętych w tzw. „osiągnięciu naukowym” posiada łączny wskaźnik IF = 12,816, a wartość punktowa wg MNiSW wynosi 135. W trzech publikacjach z cyklu, kandydatka jest pierwszym autorem, a w pozostałych trzech plasuje się na drugiej pozycji wśród pozostałych współautorów. Swój udział w poszczególnych pracach ocenia w przedziale 55 – 85%. Wg mojej oceny udział w publikacjach z pierwszym autorstwem na poziomie 80 – 85% jest zawyżony szczególnie, że liczebność

współautorów waha się pomiędzy 4 a 7. W takim razie, jak można wyszacować ich udział w tworzeniu publikacji na 3-4%, a nawet mniejszy pozostanie pytaniem do kandydatki (?). Ponadto, będąc drugim w kolejności współautorem przypisuje sobie zdecydowanie dominujący wkład – tzn. 55%. Jaki udział w takim razie miał „pierwszy autor” i dlaczego jest na pierwszym miejscu? Wprawdzie wszyscy współautorzy dostarczyli stosowne oświadczenia, jednak wątpliwości recenzenta nie zostały tym samym rozwiązane tym bardziej, że dr hab. Sławomir Ławicki w publikacjach ze swoim pierwszym autorstwem był również autorem korespondencyjnym.

Cykl prac zawartych w „osiągnięciu naukowym” oscyluje wokół tematyki związanej z poszukiwaniem nowych markerów diagnostycznych i pośrednio prognostycznych w dwóch typach nowotworów złośliwych u kobiet, tj.: w rakach gruczołu piersiowego oraz rakach jajnika. Habilitantka wraz ze współautorami, wykorzystuje do tego celu materiał w postaci surowicy, zebrany od pacjentek z ww. chorobami nowotworowymi. Niewątpliwie o pewnej oryginalności podjętej tematyki badawczej może świadczyć analiza poziomu wybranych markerów hematologicznych oraz cytokin w korelacji z już znanymi markerami procesu nowotworowego jakimi są m. in.: VEGF, CA 15-3, CA 125, czy także wybrane metaloproteinazy. Wykorzystanie takiego panelu czynników wzrostu, proteinaz oraz pozostałych markerów, świadczy o złożoności choroby nowotworowej oraz skomplikowaniu zmian zachodzących w obrębie guza nowotworowego. Z pewnością wybór dwóch typów nowotworów złośliwych u kobiet (rak gruczołu piersiowego, rak jajnika) do zaprezentowanych badań nie był przypadkowy, szczególnie biorąc pod uwagę „tło genetyczne” ich obu. Również ważnym aspektem badań podjętych przez kandydatkę jest fakt współistnienia lokalnego procesu zapalnego w bezpośrednim sąsiedztwie guza nowotworowego, a także rola podścieliska czyli macierzy międzykomórkowej otaczającej komórki nowotworowe. Na podstawie uzyskanych rezultatów kandydatka wykazała, że duże znaczenie diagnostyczne może mieć M-CSF (*Macrophage Colony Stimulating Factor*), tym bardziej w powiązaniu ze znanymi markerami np. angiogenezy (VEGF) w rakach gruczołu piersiowego oraz jajnika. Ponadto, M-CSF może być także przydatny w ocenie progresji ww. nowotworów, a tym samym stopnia zaawansowania choroby. Także wybrane metaloproteinazy (wcześniej dobrze poznane i scharakteryzowane) MMP-7 oraz MMP-9 cechują się pewną wartością diagnostyczną w przypadku nowotworów złośliwych jajnika.

Reasumując, można stwierdzić, że zastosowanie wybranego panelu markerów z kręgu cytokin prozapalnych oraz markerów nowotworowych (w tym VEGF, MMP) oznaczanych w surowicy krwi pacjentek z nowotworami złośliwymi gruczołu piersiowego i jajnika, może wspomóc w pewnych przypadkach diagnostykę oraz ocenę stopnia zaawansowania choroby, a tym samym określić rokowanie.

Mając na uwadze powyższe stwierdzam, że zaprezentowany cykl publikacji wykorzystany do przedstawienia „osiągnięcia naukowego”, stanowi istotny wkład w rozwój badań nad rakiem gruczołu piersiowego oraz jajnika.

Ocena dorobku naukowego (bez osiągnięcia naukowego)

Dr Grażyna Będkowska (nie uwzględniając prac z cyklu „osiągnięcia naukowego”) jest współautorem 23 publikacji w tym 12 oryginalnych posiadających wskaźnik IF o łącznej wartości IF = 21,381, gdzie tylko w dwóch jest drugim autorem! Ponadto, jest współautorem siedmiu oryginalnych publikacji bez wskaźnika IF, gdzie z kolei jest 5 razy drugim autorem. Jest również pierwszym autorem w trzech pracach poglądowych bez IF. Niestety kandydatka nie przedstawiła tych osiągnięć klarownie, a jedynie łącznie z pracami z zakresu cyklu stanowiącego „osiągnięcie naukowe”. Także Biblioteka Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku nie sporządziła takiego zestawienia. Wg Biblioteki UM w Białymstoku, liczba cytowań jakie habilitantka uzyskała w ramach swojej działalności publikacyjnej wynosi 142 a index H = 7 (wg Web of Science Core Collection).

Tematyka pozostałego dorobku naukowego kandydatki, podobnie jak „osiągnięcia naukowego” skupia się na analizie przydatności oceny wybranych markerów w diagnostyce oraz ocenie zaawansowania choroby, w rakach gruczołu piersiowego oraz jajnika i stanowi poszerzenie Jej dokonań w tym obszarze.

W zakresie samodzielnej umiejętności pozyskiwania funduszy na badania naukowe, habilitantka podaje współwykonawco w kilku projektach finansowanych przez MNiSW. Dodatkowo, enigmatycznie przedstawia informację o kierowaniu (od 2015 roku) dwoma grantami badawczymi, nie precyzując skąd pochodzi ich finansowanie, ani nie podając pełnych tytułów ww. projektów (?).

W zakresie doświadczenia naukowego, kandydatka przedstawia swoją karierę zawodową oraz poszczególne zatrudnienia w odpowiednich okresach czasu, łącznie z przynależnością do towarzystw naukowych oraz korporacji zawodowych (Polskie Towarzystwo Diagnostyki Laboratoryjnej, Krajowa Izba Diagnostów Laboratoryjnych).

Ocena dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej

Kandydatka od 2004 roku prowadzi zajęcia dydaktyczne dla III roku Wydziału Lekarskiego w ramach przedmiotu „Diagnostyka laboratoryjna” (od 2010 także dla Wydziału Lekarskiego z Oddziałem English Division). Do tego przedmiotu opracowywała także materiały dydaktyczne. Dodatkowo, habilitantka od 2012 roku prowadzi ćwiczenia dla studentów IV roku kierunku Analityka Medyczna na Wydziale Farmacji oraz na kierunkach Dietetyka i Pielęgniarstwo na Wydziale Nauk o Zdrowiu UM w Białymstoku. W 2010 roku brała udział w organizacji VIII Polskiego Festiwalu Nauki i Sztuki w UM w Białymstoku. W latach 2013 – 2018 była kierownikiem 7 oraz recenzentem 22 prac magisterskich na kierunku Analityka Medyczna.

Dr Grażyna Będkowska była także recenzentem prac dla komitetów redakcyjnych czasopism o zasięgu międzynarodowym: Cancer Investigation, Cancer Biomarkers, Clinica Chimica Acta. W latach 2013 – 2017 otrzymała dwie nagrody I stopnia oraz dwie II stopnia JM Rektora UM w Białymstoku za osiągnięcia naukowe.

Wniosek końcowy

Wnikliwa analiza całokształtu działalności naukowej, dydaktycznej oraz popularyzującej naukę, przedstawionego w dostarczonych recenzentowi dokumentach budzi wiele wątpliwości związanych z nadaniem Pani dr Grażynie Będkowskiej stopnia doktora habilitowanego.

Wprawdzie, „osiągnięcie naukowe” będące monotematycznym cyklem 6 publikacji nie budzi zastrzeżeń w aspekcie poziomu naukowego, oryginalności tematyki oraz wkładu w rozwój współczesnej nauki, to ewidentne przeszacowanie własnego wkładu w powstawanie ww. prac w mojej ocenie jest pewnego rodzaju nadużyciem. Dotyczy to w szczególności publikacji gdzie pierwszym autorem jest Pan dr hab. Sławomir Ławicki.

Kolejnym niepokojącym elementem oceny kandydatki do stopnia doktora habilitowanego jest Jej dorobek naukowy, poza cyklem publikacji stanowiących osiągnięcie naukowe. Na 12 prac z IF kandydatka tylko w dwóch jest drugim autorem, a w żadnej pierwszym. Także w publikacjach, w czasopismach bez IF (7 pozycji) nigdzie nie jest pierwszym autorem, choć w 5 jest na drugiej pozycji współautorów. Jedynie w trzech pracach poglądowych opublikowanych w czasopismach bez IF jest pierwszym autorem. Powyższa analiza stawia duży znak zapytania w aspekcie samodzielności naukowej Pani dr Grażyny Będkowskiej.

W przekazanej dokumentacji brak jest również jednoznacznych informacji dotyczących prowadzenia projektów badawczych w roli kierownika. Kandydatka nie podaje dokładnych tematów projektów (dwóch prowadzonych od 2015 roku) oraz nie udziela informacji na temat ich źródła finansowania. Czy na tej podstawie można wnioskować, że habilitantka potrafi samodzielnie zdobywać środki na badania naukowe i jako samodzielny pracownik naukowy zadba o rozwój podległego sobie zespołu? Niestety, w przesłanych materiałach nie odnalazłem również informacji potwierdzających jakąkolwiek współpracę międzynarodową oraz uczestnictwo w zagranicznych stażach naukowych.

Nie mam zastrzeżeń do osiągnięć w zakresie działalności dydaktycznej, chociaż aktywność popularyzująca naukę mogłaby być bogatsza.

Podsumowując całokształt działalności naukowej oraz szeroko pojętej aktywności dydaktycznej z przykrością muszę stwierdzić, że w świetle Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (z późniejszymi zmianami) oraz na podstawie Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 roku, w mojej ocenie Pani dr Grażyna Ewa Będkowska nie spełnia kryteriów umożliwiających Jej ubieganie się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

07.01.2020 r.

Z wyrazami szacunku,

